

Myndigheten för civilt försvar
651 81 Karlstad

Stockholm
2026-05-11

Vår referens
Jacob Åmtvall

Dnr
MCF 2026-05506

Remissyttrande

Förslag till Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd om planläggning för utrymning och inkvartering under höjd beredskap

Företagarna har getts möjlighet att avge remissyttrande om det angivna förslaget och förslaget till konsekvensutredning. Här följer våra huvudsakliga synpunkter.

Förslaget i korthet

Förslaget är en verkställighetsföreskrift som tagits fram med anledning av att lagen (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap revideras från och med den 1 juni 2026. Den nya lagen inför ett kapitel om förberedelser som tydliggör ansvaret för planläggning.

Syftet med föreskrifterna är att skapa nationell likvärdighet i planeringen för utrymning och inkvartering. Detta ska underlätta samverkan mellan berörda aktörer (kommuner, länsstyrelser, regioner, Forsvarsmakten m.fl.), möjliggöra en enhetlig bedömning för statlig ersättning och säkerställa en enhetlig hantering över hela landet, vilket är nödvändigt för totalförsvaret och Sveriges NATO-medlemskap.

Företagarnas inställning

Företagarna har inget att anmärka mot själva förslagen i remissen. Däremot är vi av uppfattningen att konsekvensutredningen inte i tillräcklig utsträckning tagit höjd för de konsekvenser förslagen kommer att ha för företag.

Myndigheten konstaterar följande i konsekvensutredningen: "Företag bedöms inte direkt beröras av krav i föreskriften eller i de allmänna rådens innehåll. Företagen kan emellertid träffas av länsstyrelsens inriktning om de är en verksamhet som förväntas fortsätta sin verksamhet eller inte inom ett planlagt område. Vidare kommer företag också att påverkas om det område de bedriver sin verksamhet i ska utrymmas. Föreskriften reglerar dock inte ett utrymningsbesluts påverkan på företagen."

Mot bakgrund av ovan och de förhållanden som ställs upp i 3 § anser Företagarna att det är av stor vikt att Länsstyrelserna identifierar och i tidigt skede kommunicerar till berörda företag vilka verksamheter som förväntas fortsätta sin verksamhet eller inte inom ett planlagt område. Vidare behöver det tydligt och skyndsamt kommuniceras till privata företag vilka områden som bedöms som aktuella för utrymning. Företag verksamma inom områden och branscher som bedöms aktuella för inkvartering och som kan komma att beröras av föreläggande om att upplåta en fastighet för inkvartering bör också informeras om detta på liknande sätt. Detta är särskilt viktigt för småföretagare som sällan har en egen beredskapsorganisation och begränsade medel för att hantera oförutsedda kostnader och små marginaler för att hantera bortfall av produktion. Utan tillräcklig förutsebarhet och insikt i regional och lokal planering i dessa frågor riskerar konsekvenserna att slå oproportionerligt hårt mot små och medelstora företag.

Samhällets beredskap är beroende av ett livskraftigt näringsliv som kan agera flexibelt och anpassa sin verksamhet vid kris. Detta inkluderar de samlade förutsättningarna och förmågan att utrymma och inkvartera. Förslaget anger att planeringens utgångspunkt ska vara att utrymning under höjd beredskap ska kunna påbörjas inom ett dygn från beslut och att det totala antalet personer som ska kunna inkvarteras är 20 procent utöver mottagande läns befolkningsmängd. I och med de höga krav detta kommer att ställa på förhållandena som fastställs i remissens 3 § vill Företagarna betona vikten av att sektorsansvariga myndigheter sluter beredskapsavtal med privata företag eftersom det är dessa som kommer att leverera de varor och tjänster som däri stipuleras. En förutsättning för att lyckas med detta är att berörda myndigheter genomför behovsanalyser och på ett tydligt sätt i upphandling- och avtalsförfarande tydliggör de förväntningar och krav som finns på företagen. I dessa sammanhang är det viktigt att exempelvis tydliggöra vad som gäller legalt när företag med F-avtal hamnar i ett läge där leverans till en annan kommersiell aktör står i motsättning till leverans enligt ett F-avtal. Trots hänvisning till § 27 köplagen och principer om force majeure ser Företagarna risk för att ett privat företag som ingått F-avtal och med grund i detta nödgas svika ett avtalsvillkor gentemot en tredje part (annat företag) inte civilrättsligt skulle kunna åberopa åtagandet enligt F-avtalet med rättslig verkan.

Vi vill understryka att sådana avtal måste bygga på frivillighet, tydliga incitament och affärsmässiga grunder. Konsekvensutredningen anger att ersättning endast kommer att betalas ut till kommuner och regioner för planering, information och övning, men inte kostnader för faktiska förberedelseåtgärder som inköp av material eller annat för att bygga upp förmåga. Företagarna vill vidare understryka att kostnaderna för det praktiska förberedande arbetet eller utförandet av eventuell utrymning eller inkvartering inte får läggas på privata företag. För att små och medelstora företag ska kunna delta är det avgörande att ersättningsmodeller av detta slag är förutsägbara och täcker både direkta kostnader och indirekta kostnader, såsom förlorade affärsmöjligheter.¹

Jacob Ämtvall
Näringspolitisk expert, beredskap och totalförsvår
Företagarna

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna

¹ Se även Företagarnas remissvar [KN2025/01284](#).